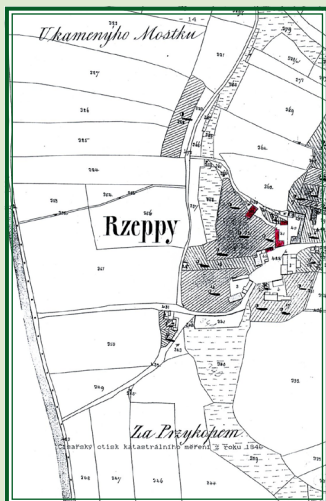

ŘEPSKÁ NAUČNÁ STEZKA

ŘEPLY

17
PRAHA-ŘEPLY

Naučná tabule č. 1

Cisarský otisk katastrálního měření z roku 1848

bylo v Řepích osm poddanských a jedna svobodná usedlost jistého Maříka Hrabiše. Zřejmě se jednalo o usedlost dnes vedenou pod číslem popisným 25 – 26, v dolní části obce.

Záznam z roku 1414 dokládá, že ves – tehdy pod názvem Zzepow – byla do roku 1420 stále v držení kláštera. Poté, asi do roku 1430, byla ves zřejmě bez majitele. Dále je uváděna držitelkou Johanka z Řep – „Johanka z Ziepii“, která se svou dcerou Lidmilou v roce 1448 postoupila zástavní právo na ves Prokopovi ze Šárky. Později užívá právo přešlo na Prokopova dědice Jana Šárku.

V roce 1543 se Řepy staly dědickým podílem Jiříka Dešenského z Dešenic. V letech 1562 až 1585 patřila část vsi statku Břve. Roku 1598 byly Řepy vedeny pod správou hostivického rychty, která náležela pod správu panství Červeného Újezda, jehož majitelem byl rod Žďárských ze Žďáru. V roce 1670, po smrti posledního potomka Eusebia Žďárského, přešly Řepy do držení jeho sestry Barbory Johany. Té mj. v letech 1688

až 1697 patřil také Zličín, který poté i s řepskou částí vsi prodala hraběti Karlu Jáchymu Bredovi, jenž obě obce připojil k tachlovickému panství. V majetku rodiny Bredů zůstalo panství do roku 1732, kdy přešlo pravděpodobně dědickým řízením do majetku knížecího rodu Toskánského. Druhá část Řep, jež náležela záduší sv. Valentina, byla zřejmě roku 1758 prodána nejvyššímu purkrabství. Podle tereziánského katastru byly ve vsi tři statky a v části patřící tachlovickému panství hospodařili čtyři sedláci. V roce 1836 měla každá část obce přibližně dvacet popisných čísel a každá svého rychtáře – v tachlovické části Václava Tůmu a v pražské části Václava Kozla. V roce 1843 bylo v Řepích již 46 domů a žilo tu 287 obyvatel. Roku 1847 přešly Řepy nakrátko do císařského majetku, když se následně v roce 1848 se zrušením robotní povinnosti uvolnila nejen závislost osobní, ale i úřední. Do roku 1918 měla obec vlastní samosprávu pod dohledem nadřízeného hejtmanství na Smíchově.

Kostel sv. Martina s dnes již zaniklým rybníkem (1929)

Po vzniku samostatného Československa bylo hejtmanství přeměněno na okresní úřad. Obec byla původně součástí okresu Praha – venkov, pak patřila k okresu Praha – západ. Od 1. ledna 1968 se Řepy staly součástí hlavního města Prahy, pod státní správou Prahy 6. V roce 1850 měla obec 312 obyvatel, v roce 2013 již přes 24 tisíc.

Od roku 1994 jsou Řepy samostatnou Městskou částí Praha 17 o rozloze 326 ha, s vlastní samosprávou a se státní správou v přenesené působnosti.

Název obce

Běžně se používá název Řepy – z Řep, do Řep, řepskej... Lze usuzovat, že jde o pojmenování zemědělského charakteru mající vazbu na plodinu řepu. Okolní zemědělská půda vskutku pěstování podobné rostliny umožňovala. Řepu připomínají též názvy okolních obcí – Řeporyje a Chrástany. V době zmínky o vzniku obce však řepa v Čechách ještě nebyla známá! Zemědělská litera-

Rok 1900

tura uvádí, že první informace o řepě pocházejí přibližně z 9. a 10. století. První zmínka o řepě v Čechách pochází z pera Tadeáše Hájka z Hájku v jeho překladu Mattioliho herbáře z roku 1562. Nicméně nejstarší zápis o sousední vsi Řeporyje z roku 1277

ukazuje na to, že některé formy řepy mohly být v Čechách známe již v průběhu 13. století, kdy došlo pro řepu k příznivé změně klimatu.

Název Řep byl obecně tak pevně svázán s pojmem řepy jako zemědělské plodiny, že v době německé okupace neváhali němečtí okupanti ani na okamžik a přeložili název obce Řepy do své mateřštiny jako Rüben. V českých i německých textech jsou uváděny například názvy Zepy (13. stol.), Žepy (1474), Ziepy (1541), Rzeppi (1684), Rzeppy (1708 – 1741), Rzeppy (1848).

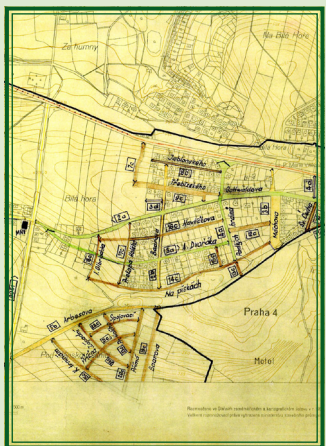
Rok 1940

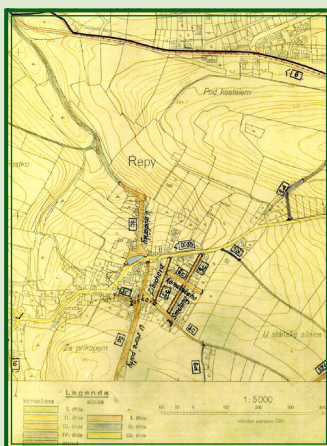
Řepy v roce 2011

Teprve roku 1854 se objevuje název Řepy. Je zcela nepochybné, že možnosti tehdejší abecedy nebyly takové, aby zachytily hlásku ř, a proto si písaři pomáhali zdvojením i změkčením první slabiky.

Odborná literatura také uvádí, že pro název Zepy či Žepy bylo vzorem zaniklé slovo žep, dosud běžné u jihovýchodních Slovanů, slovinšské žep, srbské džep, bulharské džep, džeb, ruské зепь, зѣпъ, to vše z tureckého džѣb – kapsa.

Názvy ulic. Horní Řepy (1968)

Názvy ulic. Dolní Řepy (1968)

Rok 1930

Ulice Makovského v roce 2013

Autor projektu: Jan Farkač
Pro obyvatele a návštěvníky Řep zrealizovala MČ Praha 17 v roce 2013.

Autoři textu: Jaroslav Hájek a Jiří Svoboda
Fotografie: archiv Jaroslava Hájka a Jan Farkač